

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

ستاد کل نیروهای مسلح

مرجع تصویب: ستاد کل نیروهای مسلح

شماره ویژه نامه: ۱۴۷۹

شنبه، ۶ آذر ۱۴۰۰

سال هفتاد و هفت شماره ۲۲۳۳۹

نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور

شماره ۲۱۸۳/۱/۱۶۰۵

۱۱/۰۸/۱۴۰۰

«مند پدافند غیرعامل مدل بیار ممی است و هر روزی که می‌گذرد برایست پدافند غیرعامل افزوده می‌شود، یعنی شیوه‌های تهاجم دشمنان به خوبی است که پدافند محتال آنها را قاب پدافند غیرعامل کمالاً پچیده و محروم و علی وہرجاند است.

»

معام معظم رسمی و فرماندهی کل قوا (مدله‌العالی) ۱۳۹۷/۰۸/۰۶.

«.... در دفاع، لذت ایجاد چکی کامل دارد و یعنی پیزدیکی تایینی گزارد، این بک و جمهوری اسلامی خود را آماده نکرده و آنکه خود را حفظ کند این هم گذاره دوم، هر دستگاه‌های جمهوری اسلامی از وزارت دفاع، سازمان هی ارشاد و پاوه و دیگر دستگاه‌های مختلف باید این راسونان یک دستورالعمل بشانند و آنکه؛ روز بروز افزایش دهنده.»

معام معظم رسمی و فرماندهی کل قوا (مدله‌العالی) دیدار با فرماندهان و سخنرانی ارشاد جمهوری اسلامی ایران ۳۰/۱/۱۳۹۴

وزیر محترم کشور

وزیر محترم دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

معاون محترم رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور

رئیس محترم کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی

معاون محترم هماهنگ کننده ستاد کل نیروهای مسلح

رئیس محترم سازمان پدافند غیرعامل کشور

بنجاه و ششمین جلسه کمیته دائمی (شورای عالی) پدافند غیرعامل کشور به استناد ماده ۸ اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور مصوب مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا (مدله‌العالی) در تاریخ ۲۰/۰۷/۱۴۰۰ تشکیل و نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور موضوع ماده نه اساسنامه، پیشنهادی آن سازمان را بررسی و به شرح زیر تصویب نمود:

نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور

مقدمه

با توجه به رویکردهای استکبار جهانی و برخی از دشمنان در استفاده از عوامل زیستی و احتمال وقوع تهدیدات متصور ناشی از آن و همچنین تجربه شیوع ابیدمی‌ها و پاندمی‌های گذشته، نشان داد که ضروری است کلیه دستگاه‌های لشکری و کشوری به‌منظور افزایش توان دفاع زیستی کشور با ساماندهی ساختارهای عملیاتی پدافند زیستی و مدیریت یکپارچه و منسجم با فرماندهی واحد، جهت مقابله با این‌گونه تهدیدات اقدام نمایند؛ بدین منظور طراحی مدل کلی دفاع زیستی کشور که به ایجاد همافزایی و بکارگیری تمام ظرفیت‌های موجود، ایجاد ظرفیت‌های جدید و یکپارچه‌سازی آنها در مواجهه با تهدیدات زیستی می‌پردازد در دستور کار سازمان پدافند غیرعامل کشور قرار گرفت.

نظام عملیاتی پدافند زیستی پیشرو، براساس استناد، ساختار و سازمان دستگاه‌های کشوری و لشکری، تجربیات و اقدامات انجام شده در برابر حوادث و رخدادهای زیستی و به‌منظور پیشگیری و مقابله با تهدیدات زیستی دشمن در حوزه‌های شیش‌گانه زیستی (انسان، دام، نباتات، غذا و دارو، آب، محیط زیست و منابع طبیعی) تهیه و مورد اجرا قرار می‌گیرد.

ماده ۱- تعاریف و اختصارات

۱) کمیته دائمی: کمیته‌ی دائمی (شورایعالی) پدافند غیرعامل کشور

۲) سازمان: سازمان پدافند غیرعامل کشور

۳) شورایعالی پدافند زیستی: ستاد ملی مقابله با کرونا موضوع مصوبه مورخ ۴/۱۲/۱۳۹۸ ۴/ شورایعالی امنیت ملی ج.ا.ا.

۴) قرارگاه پدافند زیستی: قرارگاه عملیاتی پدافند زیستی کشور در تابعیت شورایعالی پدافند زیستی مسئولیت سازماندهی و بکارگیری ظرفیت‌های عملیاتی ملی، دستگاهی، استانی و شهرستانی با مشارکت و همیاری نهادهای مردم‌محور در حوزه پدافند غیرعامل و مدیریت بحران‌های زیستی و هماهنگی و تعامل بخش‌های کشوری و لشکری را بر عهده دارد.

۵) پدافند زیستی: به مجموعه‌ای از تدابیر و اقدامات اعم از؛ رصد و پایش تهدیدات و مخاطرات زیستی، تشخیص و اعلام وضعیت‌های زیستی، تعیین دارایی‌ها و سرمایه‌های زیستی کشور، سطح‌بندی و طبقه‌بندی آنها، کشف و شناسایی نقاط ضعف و آسیب‌پذیری زیرساخت‌های زیستی، تعیین حریم زیرساخت‌ها، صنایع و مراکز زیستی، آموزش، تمرين و رزمایش‌های زیستی، مدیریت، پشتیبانی، تامین تجهیزات مناسب جهت مقابله و انجام اقدامات در مخاطرات زیستی اعم از تحديد منطقه، رفع آلودگی، امداد، نجات و درمان مصدومین زیستی، پاکسازی و بازیابی منطقه آلوده، تخلیه و اسکان اطلاق می‌شود.

۶) نظام عملیاتی پدافند زیستی: مجموعه تدابیر و اقدامات پدافند زیستی متشكل از تعیین نقش‌ها، نظمات، وظایف و روابط و نحوه تعامل بخش‌های مختلف عملیات پدافند زیستی، مسئولیت دستگاه‌های اجرایی ذکری، چگونگی تحقق اهداف و اجرای مأموریت در حوزه پدافند زیستی در سطوح مختلف عملیاتی در برابر تهدیدات زیستی می‌باشد.

۷) تهدید زیستی: هر نشانه، رویداد یا اتفاق زیستی که به صورت طبیعی یا غیرطبیعی و عدمی توانایی و احتمال تضعیف یا نابودی سرمایه‌های زیستی یا اختلال در اقتصاد و امنیت کشور را از طریق به خطر انداختن یا تخرب و نابودی سرمایه‌های زیستی در حوزه‌های شیش‌گانه (انسان، دام، نباتات، غذا و دارو، آب، محیط زیست و منابع طبیعی) داشته و سلامت، امنیت و اقتصاد جامعه را به خطر اندازد.

۸) جنگ زیستی: به مفهوم استفاده هدفمند و عامدهای از سلاح‌ها یا عوامل زیستی، با منشاً مشخص (کشور متخاصل) یا نامشخص و وقوع بحران‌های زیستی دارای پیامدهای احتمالی فرآگیر نظری تلفات گسترده جمعیتی یا ترکیب با تهدیدات امنیتی و اقتصادی و بروز یک بحران زیستی با میزان وسعت در سطح ملی (ابیدمی) یا جهانی (پاندمی) که منجر به مخاطره افتادن مولفه‌های اصلی امنیت ملی کشور گردد.

۹) عوامل زیستی: به موجودات زیستی به ویژه میکرووارگانیسم‌ها (ویروس، باکتری، قارچ، انگل، پریون) یا مواد سمی مشتق شده از آنها که بصورت طبیعی یا غیرطبیعی مانند دستکاری ژنتیکی توانایی ایجاد بیماری یا مرگ در انسان، حیوانات، گیاهان و آسیب به محیط زیست را داشته باشد، اطلاق می‌شود.

۱۰) سلاح زیستی: عوامل زیستی طبیعی یا دستکاری شده (مهندسی ژنتیک) هستند که قابلیت‌های آنها به نفع اهداف تعیین شده مسلح شده‌اند؛ این نوع سلاح‌های زیستی با تجهیزات و ابزارهای مختلف نظامی یا غیرنظامی شلیک، پرتاب و منتشر می‌شوند.

۱۱) بیوتوروریسم: هرگونه اقدام ترویریستی با استفاده از عوامل زیستی علیه فرد، گروه و جمعیت خاصی که با هدف نابودی و یا ایجاد ترس و وحشت در جامعه توسط ترویریستها و گروه‌های مشابه با انگیزه‌های سیاسی، اعتقادی و نژادی صورت می‌گیرد.

۱۲) آگروتوروریسم: استفاده از عوامل و سلاح‌های زیستی علیه دام، حیوانات، نباتات، گیاهان، مرکبات و سایر محصولات کشاورزی به منظور گذاشتن اثر سوء یا نابودی محصولات کشاورزی و اقتصاد کشور توسط ترویریسم (دولتی و غیردولتی) را آگروتوروریسم یا ترویریسم کشاورزی گویند.

۱۳) دستگاه اجرایی: کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات با نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌های دولتی و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم تصریح و یا ذکر نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می‌شوند.

ماده ۲- مبانی استنادی

۱) تدابیر و رهنمودهای مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا (مدظله العالی)

۲) سیاست‌های کلی نظام در موضوعات پدافندغیرعامل و سلامت ابلاغی مقام معظم رهبری(مدظله العالی)

۳) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور - ماده ۵۸

۴) قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران - بند(ر) ماده ۷۴

۵) اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور. ماده ۱۰

۶) قانون تشکیل شورای امنیت کشور

۷) قانون مدیریت بحران کشور

۸) طرح جامع میکروبی کشور به شماره ۳۷۲-۳۲۸/۲۰۷/۲ مورخ ۱۳۷۸

۹) بند ۳ آئین نامه اجرایی آن مصوب شورای عالی امنیت ملی ۴/۲۰۷/۳۲۸/۵۵۸ مورخ ۱۳۷۹

۱۰) مصوبه شورای عالی امنیت ملی ج.ا.ا مورخ ۰۴/۱۳۹۸ مینی بر تشكیل ستاد ملی مقابله با کرونا

۱۱) سند راهبردی پدافند زیستی کشور

ماده ۳. حوزه شمول

دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری، سازمان‌های لشکری و سایر سازمان‌ها و نهادهای عمومی دولتی و غیردولتی و شرکت‌های خصوصی و احاد مردم را در بر می‌گیرد.

ماده ۴. هدف

تقویت نظام تصمیم‌گیری، فرماندهی، مدیریت عملیاتی و اجرایی پدافند زیستی در سطوح عملیاتی و تعیین نقش‌ها و وظایف و روابط اجرایی با ایجاد حداقل هماهنگی و همازایی در استفاده از منابع ملی، استانی و شهرستانی.

ماده ۵. منظور

۱) صیانت از مردم، سرمایه‌های انسانی و سرمایه‌های زیستی در برابر تهدیدات زیستی،

۲) ارتقاء آمادگی و تاب‌آوری جامعه و زیرساخت‌ها در برابر تهدیدات زیستی دشمن و پیامدهای آن،

۳) بسیج منابع ملی و بکارگیری بعینه از امکانات، تجهیزات و نیروی انسانی به منظور ارتقاء توان مقابله و اقدام به موقع به پیامد تهدیدات و مخاطرات زیستی،

۴) تعیین و تبیین وظایف وزارت‌خانه‌ها، دستگاه‌های اجرایی و سازمان‌های ذی‌ربط و نقش‌کنیش‌گران (کشوری، لشکری، مردم‌نهاد، بخش خصوصی) و تبیین نحوه ارتباطات و تعامل آنها در عملیات پدافند زیستی،

ماده ۶ - تهدیدات و مخاطرات

تهدیدات و مخاطرات زیستی زیر برای نظام عملیاتی پدافند زیستی مفروض می‌باشد:

الف) جنگ زیستی علیه کشور،

ب) تهدیدات امنیتی و نظامی دشمن به زیرساخت‌ها، آزمایشگاه‌ها و مراکز بهداشتی، درمانی، زیستی و ژنتیکی،

ب) اقدامات تروریستی زیستی (بیوتوریسم و آگروتروریسم)،

ت) اپیدمی (فراگیری) بیماری و یا پاندمی (فراگیری جهانی) بیماری با منشاء نامشخص،

ماده ۷. ماموریت عملیاتی پدافند زیستی

قرارگاه پدافند زیستی با سازماندهی و بکارگیری ظرفیت‌های عملیاتی ملی، دستگاهی، استانی و شهرستانی و با مشارکت و همیاری نهادهای مردم‌محور، در جهت مصنون‌سازی و مقابله با پیامدهای زیستی، ماموریت‌های زیر را از طریق دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، راهبردی و بر اجرای آن نظارت می‌کند؛

۱) دیده‌بانی زیستی؛ رصد و پایش، تحلیل و تشخیص و هشدار تهدیدات زیستی و اشراف اطلاعاتی بر تهدیدات زیستی،

۲) ارتقاء آمادگی پدافند زیستی با طرح‌های عملیاتی، آموزش، مهارت (عمومی و تخصصی) تمرین و رزمایش‌ها،

۳) بروزرسانی، ساماندهی، تقویت و توسعه نظمات عملیاتی پدافند زیستی سازماندهی شده و نهادینه شده، سلسه‌مراتبی و یکپارچه در کشور،

۴) سازماندهی نیروی متخصص پشتیبان، ذخیره و احتیاط پدافند زیستی،

۵) پاسخ و مقابله با رخدادهای زیستی در زمان طلایی (اضطراری و جامع) در مقیاس منطقه‌ای، ملی و چند کشوری،

۶) پشتیبانی پدافند زیستی، تقویت عملکلی و حفظ ذخایر راهبردی،

- ۷) ارتقاء ظرفیت‌های آموزشی، پژوهشی، تحقیقاتی و آزمایشگاهی کشور در حوزه پدافند زیستی،
- ۸) دفاع حقوقی در برابر تهدیدات زیستی، تنظیم قوانین و مقررات داخلی و خارجی،
- ۹) اجرای عملیات پدافند زیستی برای چرخه عملیاتی پدافند زیستی (پیوست ۱)

ماده ۸ - راهبردهای عملیاتی پدافند زیستی

- ۱) رصد و مراقبت دائمی از تحولات و تهدیدات زیستی در مقیاس جهانی و منطقه‌ای و ملی در جهت احتساب از غافلگیری راهبردی در اپیدمی‌ها و پاندمی و اعلام هشدار به‌موقع و ردیابی، پیگیری و تشخیص منشاء و نوع تهدیدات زیستی علیه کشور با مشارکت دستگاه‌های اطلاعاتی و امنیتی و قرارگاه پدافند زیستی کشور (اشراف اطلاعاتی)
- ۲) پیاده‌سازی طرح‌ها و برنامه‌های عملیاتی پدافند زیستی در مقیاس منطقه‌ای و ملی با بکارگیری تمام ظرفیت‌های کشوری و لشکری و مردمی و برنامه عملیاتی پدافند زیستی در مقیاس چند کشور همسایه مبتنی بر دیبلomasی دفاعی منطقه‌ای (نظام دفاع ملی و بین‌المللی زیستی)
- ۳) پیاده‌سازی نظام دیده‌بانی زیستی از طریق ایجاد و راهاندازی سامانه‌ها و شبکه‌های پایش، هشدار، آشکارسازی و تشخیص در سطوح ملی، منطقه‌ای، استانی و شهرستانی و محلی (نظام دیده‌بانی زیستی)
- ۴) مصونسازی، ارتقاء پایداری، امنیت، حفاظت و کاهش آسیب‌پذیری سرمایه‌ها و زیرساخت‌های حیاتی، حساس و مهم در برابر تهدیدات زیستی با:

  - تقویت و توسعه بهداشت عمومی، فردی و محیط و ساماندهی نظام پیشگیری و مصونیت‌بخشی،
  - طرح‌های خودحفظاطی زیستی متناسب با هر زیرساخت،

- ۵) حفظ و ارتقاء آمادگی‌های عملیاتی پدافند زیستی برای کنترل، پاسخ، نظارت، ارزیابی و مدیریت صنه رخدادهای زیستی از طریق آموزش و افزایش مهارت‌های عمومی و تخصصی، تجهیز و تقویت تیم‌های عملیاتی و توسعه شبکه‌ها و آزمایشگاه‌های تشخیص عوامل زیستی (**نظام آمادگی و پاسخ**)
- ۶) ارتقاء فرهنگ و آموزش‌های پدافند زیستی در کشور از طریق دوره‌های آموزشی بهداشت عمومی و بهره‌گیری از ظرفیت رسانه‌ای مراکز و نهادهای فرهنگی و سازمانهای ذیربیط در سطوح ملی، استانی و شهرستانی (**نظام آموزش بهداشت**)
- ۷) ارتقاء و تقویت نظام سلسله مراتبی بهداشت و درمان از طریق تجهیز، هوشمندسازی و توسعه بعینه شبکه‌های بهداشتی در سطح جامعه و بروزرسانی تجهیزات و سامانه‌های تخصصی درمان (**نظام بهداشت و درمان**)
- ۸) واکنش سریع در عملیات پدافند زیستی و تحديد موثر، به‌موقع و سریع مناطق آلوده در رخدادهای زیستی با بکارگیری ظرفیت‌های مرتبط، یکپارچه‌سازی اقدامات و هماهنگی بین دستگاه‌های ذی‌نقش (**نظام قرنطینه و محدودسازی**)
- ۹) حفظ و تقویت ظرفیت احتیاط ذخایر راهبردی و پشتیبانی تجهیزاتی (عمومی و تخصصی) از عملیات پدافند زیستی از طریق تامین و انبارش تجهیزات ضروری و حیاتی با یکپارچه‌سازی، هماهنگی و بکارگیری توانمندی‌های ملی، استانی، شهرستانی و دستگاهی متناسب با تهدیدات زیستی (**نظام پشتیبانی**)
- ۱۰) خودانکابی و خودکفایی در صنعت غذا و دارو - واکسن، فرآورده‌های خونی و تجهیزات سلامت‌محور. از طریق بومی‌سازی صنعت پدافند زیستی کشور (**نظام غذا و دارو**)

۱۱) ارتقاء اعتماد عمومی از طریق نظام نهادینه شده اطلاع‌رسانی و آگاهی‌بخشی (**نظام اطلاع‌رسانی و آرامش‌بخشی**)

۱۲) گسترش علوم و فنون مرتبط با پدافند زیستی در دانشگاه‌ها و مراکز علمی و پژوهشی کشور (**نظام آموزش‌پدافند زیستی**)

۱۳) ارتقاء نظام مدیریت و ذخیره‌سازی اطلاعات ژنتیکی و ذخایر زیستی با آمن‌سازی و یکپارچه‌سازی سامانه‌ها و شبکه‌های ذخیره اطلاعات پدافند زیستی (**نظام مدیریت و ذخیره‌سازی اطلاعات زیستی**)

۱۴) سیچ منابع انسانی و استفاده از ظرفیت نخبگان به عنوان نیروهای احتیاطی - عملیاتی در تهدیدات و مخاطرات زیستی و بهره‌مندی از کلیه توانمندی‌ها و قابلیت‌های موجود تخصصی و غیرتخصصی در راستای تقویت تاب‌آوری اجتماعی و روانی جامعه (**نظام سیچ منابع انسانی**)

۱۵) ارتقاء نظام غربالگری و ردیابی موثر، مستمر، پویا و هوشمند فرایندها و تجهیزات در زمان تشخیص تهدیدات زیستی با بکارگیری تمام ظرفیت‌های موجود (**نظام غربالگری**)

۱۶) دفاع حقوقی از بیامدهای مخاطرات زیستی با منشاء تهدیدات دشمن در مجتمع بین‌المللی با دیبلomasی فعال و پویا و در مقیاس ملی با تنظیم مقررات و الزامات پدافند زیستی و مقررات بازدارنده لازم (**نظام دفاع حقوقی بین‌المللی**)

ماده ۹- سطوح عملیاتی پدافند زیستی

سطوح عملیاتی پدافند زیستی (الف) شهرستانی (ب) استانی (پ) منطقه‌ای (ت) ملی به شرح زیر دسته‌بندی می‌شود:

۱) **شهرستانی**: به سطحی از عملیات پدافند زیستی که برای مخاطرات زیستی با پیامد محدود به یک شهرستان طرح‌ریزی شده و منابع و ظرفیت‌های شهرستان، توان اجرای آن را داشته باشد، اطلاق می‌گردد.

۲) استانی: به سطحی از عملیات پدافند زیستی که برای مخاطرات زیستی با پیامد در حد چند شهرستان در یک استان طرح‌ریزی شده و منابع و ظرفیت‌های یک استان توان اجرای آن را داشته باشد، اطلاق می‌گردد.

۳) منطقه‌ای: به سطحی از عملیات پدافند زیستی که برای مخاطرات زیستی با پیامد در حد یک یا چند استان طرح‌ریزی شده و منابع و ظرفیت‌های یک منطقه (چند استان) توان اجرای آن را داشته باشد، اطلاق می‌گردد.

۴) ملی: به سطحی از عملیات پدافند زیستی که برای مخاطرات زیستی با پیامد در حد کل کشور طرح‌ریزی شده و نیازمند منابع و ظرفیت‌های ملی برای اجرای آن باشد، اطلاق می‌گردد. درصورت نیاز از ظرفیت‌های فراملی برای پاسخ به این مخاطرات استفاده می‌شود.

ماده ۱۰. وضعیت‌های عملیاتی

تعیین وضعیت‌های عملیاتی قرمز، نارنجی، زرد و سفید و اعلام شروع و خاتمه عملیات پدافند زیستی به ترتیب زیر انجام می‌شود:

(نشریه وضعیت‌ها در پیوست ۲)

۱) با وقوع تهدید یا حادثه زیستی در قلمرو یک شهرستان فرماندار با اعلام وضعیت، ضمن اطلاع‌رسانی به استاندار قرارگاه پدافند زیستی شهرستان را تشکیل می‌دهد.

۲) درصورتی که فرماندار شدت حادثه یا بحران را فراتر از ظرفیت شهرستان محل وقوع حادثه تشخیص دهد و یا همزمان چند شهرستان درگیر حادثه زیستی گردد، استاندار، قرارگاه پدافند زیستی استان را تشکیل می‌دهد و وضعیت عملیاتی را اعلام می‌کند.

۳) در صورتی که استاندار شدت و میزان حادثه یا بحران را فراتر از ظرفیت پاسخ استان محل وقوع حادثه تشخیص دهد و یا همزمان چند استان درگیر حادثه زیستی گردد شورای عالی امنیت ملی، قرارگاه را فعال و وضعیت عملیاتی را اعلام می‌کند.

تبصره ۱: در جنگ زیستی، تعیین وضعیت‌های عملیاتی براساس ابلاغیه شورای عالی امنیت ملی بر عهده ستاد کل ن.م می‌باشد.

تبصره ۲: ضوابط و الزامات قرنطینه‌های بهداشتی براساس شاخص‌ها و آمارهای حین وقوع مخاطرات زیستی قابل تنظیم و تغییر بوده و عملیاتی می‌گردد.

ماده ۱۱. تدبیر عملیاتی

قرارگاه‌های پدافند زیستی کشور در سطوح شهرستانی، استانی و ملی - منطقه‌ای در راستای سیاست‌ها و راهبردهای پدافند غیرعامل با بسیج و سازماندهی ظرفیت‌های دستگاه‌های اجرایی، ساختارهای مردم‌نهاد و ظرفیت‌های کمکی نیروهای مسلح در جهت مصون‌سازی و مقابله با تهدیدات زیستی و کاهش و مدیریت پیامدهای آن اقدامات خود را در چهار مرحله قبل، در آستانه، حین و بعد از تهدید و با رویکردهای پیش‌بینانه، پیش‌گیرانه، پیش‌کنش‌گرانه و مقابله به شرح زیر هدایت، راهبری، پشتیبانی، اجرا و نظارت می‌کنند:

الف - اقدامات رویکرد پیش‌بینانه

۱) بررسی و ارزیابی سوابق، شواهد و قرائن، روندها و فرآیندهای تهدیدات، مخاطرات و جنگ‌های زیستی، اپیدمی‌ها، پاندمی‌ها و نحوه مدیریت در سطوح ملی و فراملی،

۲) ایجاد، تقویت و توسعه ذخایر احتیاط راهبردی دارو، واکسن، خون، تجهیزات، مواد و فرآورده‌های زیستی،

۳) پژوهش، آموزش و ارتقاء مهارت تحصیلی نیروهای عملیاتی،

۴) سازماندهی تیم‌های مقابله و پاسخ به مخاطرات زیستی از سازمان بسیج، جمعیت هلال‌احمر، سازمان فوریت‌های پزشکی (اورژانس پزشکی)، نیروی انتظامی، سازمان آتش‌نشانی و سایر،

۵) سناریوپردازی و شبیه‌سازی تهدیدات،

ب - اقدامات رویکرد پیش‌گیرانه

۱) ایجاد بانک جامع اطلاعاتی شامل نیروی انسانی متخصص، مراکز درمانی و تشخیصی، مراکز پشتیبانی‌کننده و سایر،

۲) طراحی و تدوین آموزش‌های عمومی و تخصصی برای آحاد جامعه، نهادهای مدنی، صنایع و سایر از طریق رسانه‌های گروهی و صدا و سیما و شبکه‌های مجازی اجتماعی،

۳) طرح‌ریزی سناریوهای محتمل، شبیه‌سازی، تمرین و رزمایش در سطوح و وضعیت‌های مختلف عملیاتی پدافند زیستی،

۴) بروز رسانی زیرساخت‌های رصد، پایش، آشکارسازی، تشخیص و محدودسازی عوامل زیستی نوظهور،

۵) برنامه‌ریزی استفاده از تمامی ظرفیت‌های کشوری، لشگری و مردم‌نهاد در عملیات پدافند زیستی (ظرفیت یک به سه)

۶) تهیه واجرای طرح خودحافظتی زیستی در دستگاه‌های اجرایی براساس سناریوهای تعیین‌شده و تمرین و رزمایش آن،

ج - اقدامات رویکرد پیش‌کنش‌گرانه

- (۱) ایجاد سامانه‌ها و شبکه‌های پایش، تشخیص و شناسایی تهدیدات زیستی و فعالسازی و راهاندازی مرکز فرماندهی و کنترل تهدیدات زیستی،
- (۲) هشدار پیش‌دستانه و سریع و افزایش سرعت عمل در اطلاع‌رسانی عمومی،
- (۳) تعیین و اعلام وضعیت عملیات پدافند زیستی کشور،
- (۴) مقابله با عملیات روانی در جنگ ترکیبی زیستی - سایبری،
- (۵) تحديد و تشدید در رعایت نظم و برقاری امنیت،
- (۶) آرامش‌بخشی و اطلاع‌رسانی، آگاهی‌بخشی و کنترل افکار عمومی و جامعه،
- (۷) تمرین و رزمایش طرح‌های خود حفاظتی،

د - اقدامات رویکرد مقابله

- (۱) مدیریت صحنه عملیات پدافند زیستی در وضعیت‌های مختلف با ایجاد هماهنگی فیمابین دستگاه‌های اجرایی و یگان‌های جنگ نوین نیروهای مسلح در استفاده از ظرفیت‌ها و توانمندی‌ها،
- (۲) کنترل و کاهش پیامدهای ناشی از وقوع تهدیدات زیستی با محدودسازی، قرنطینه، کنترل منطقه آلوده و رفع آلودگی اولیه (فردی، تجهیزاتی و محیطی)
- (۳) کشف و شناسایی عوامل زیستی و نمونه‌برداری،
- (۴) امداد و نجات، اسکان و استقرار در مناطق آمن (پناهگاه زیستی - بیمارستان صحرایی) و درمان مصدومین،
- (۵) اصلاح و روزآمدکردن ضوابط و مقررات با مستندسازی، ثبت سوابق و درس آموخته‌ها،
- (۶) تقویت نقاط آسیب‌پذیر در همه ابعاد با بازیابی، بازسازی و بازتوانی پیامدهای ناشی از مخاطرات زیستی،

ماده ۱۲۵. روابط و مسئولیت‌ها

- (۱) راهبری، سیاستگذاری و هدایت کلی اقدامات مقابله با تهدیدات و مخاطرات زیستی و پیامدهای ناشی از آن در سطح ملی بر عهده رئیس جمهور و رئیس شورای عالی امنیت ملی ج.ا.ا. می‌باشد.
- (۲) قرارگاه عملیاتی پدافند زیستی کشور با فرماندهی وزیر کشور و جانشینی رئیس سازمان تشکیل می‌شود، دبیر فرارگاه پدافند زیستی، حسب نوع تهدید از دستگاه اجرایی ذی‌ربط انتخاب می‌شود.
- (۳) سازمان مسئولیت رصد و پایش، راهبری، طرح‌ریزی، ارتقاء آمادگی، آموزش، کنترل و نظارت، رزمایش و حصول اطمینان از آمادگی‌های عملیاتی پدافند زیستی کشور را بر عهده دارد.
- (۴) استاندار، فرمانده قرارگاه پدافند زیستی در استان بوده و مدیریت، راهبری و هدایت، کنترل، پشتیبانی، راهبری مصونسازی و مدیریت مخاطرات زیستی در سطح استان را بر عهده دارد.
- (۵) فرماندار، فرمانده قرارگاه پدافند زیستی در شهرستان بوده و مدیریت، راهبری و هدایت، کنترل، پشتیبانی، راهبری مصونسازی و مدیریت مخاطرات زیستی در سطح شهرستان را بر عهده دارد.

تبصره ۱: سازمان‌های نیروهای مسلح در چارچوب سیاست‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی ستادکل نیروهای مسلح با هماهنگی سازمان موظف به همکاری با قرارگاه پدافند زیستی در سطح ملی، استانی و شهرستانی هستند.

تبصره ۲: دستورالعمل‌های موردنیاز در چارچوب نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور توسط سازمان، تنظیم و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۲۶. وظایف دستگاه‌های اجرایی

- (۱) وزارت کشور موظف است:
  - الف - نسبت به تقویت مرزبانی زیستی کشور - موضوع مصوبه شماره ۹۹۹/۱/۱۶۰ مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۱۷ کمیته دائمی پدافند غیرعامل - در حوزه‌های دیده‌بانی زیستی، بررسی و شناسایی و کنترل تهدیدات و آسیب‌های زیستی در مرزها و کنترل عوامل زیستی تهدیدزا در ورود و خروج مرزها و گسترش و تعمیم همکاری‌های مشترک با کشورهای همسایه و مانند آن بر اساس ساختار سلسله مراتبی کشوری و در حوزه نیروهای مسلح ستادکل ن.م اقدام کند.
  - ب - در چارچوب سیاست کشور (شاک) و در تعامل و هماهنگی با ستادکل ن.م، نسبت به انتظام امور و تامین آمنیت مالی و جانی مردم و سازمان مورد هدف تهدیدات زیستی اقدام کند.
  - پ - با همکاری نیروی انتظامی، وزارت راه و شهرسازی و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات سازوکارهای لازم برای اعمال مدیریت تردد در شهرها و روستاهای منطقه آسیب‌دیده (قرنطینه بهداشتی) در برابر مخاطرات زیستی را اتخاذ و اجرا کند.
  - (۲) وزارت بهداشت و درمان آموزش پژوهشکی موظف به اجرای اقدامات در ۲ محور زیر است:

الف - زیرساخت‌های پدافند زیستی در بخش بهداشت و درمان

- سازماندهی و بازمهندسی مرکز کنترل، مدیریت و پیشگیری بیماری‌ها^۱ CDC و نظام دیده‌بانی و پاسخ سریع به تهدیدات زیستی
- سازماندهی و ارتقاء مرکز عملیاتی مقابله با تهدیدات زیستی و ارتباط با سازمان EOC^۲
- سازماندهی و شبکه‌سازی آزمایشگاه‌های تشخیص تهدیدات زیستی متناسب با سطح تهدیدات و ارتقاء ظرفیت‌های موجود،
- بازمهندی نظام تحقیق، طراحی، تولید، توزیع و ذخیره واکسن متناسب با تهدیدات حوزه واکسن،
- ساماندهی و کنترل آمادی ذخایر مناسب غذا و دارو، واکسن، سرم و تجهیزات بهداشتی - درمانی متناسب با شرایط عملیاتی،
- تدوین برنامه ملی محدودسازی و قرنطینه بهداشتی با پیش‌بینی زیرساخت‌ها و فضاهای لازم و برنامه عملیاتی،

^۱ - Center for Diseases Control & prevention

^۲ - Emergency Operation Center

- تدوین برنامه ملی ارتقاء ظرفیت بیمارستان‌ها و مراکز درمانی(یک به سه) برای توسعه در شرایط اضطراری و تمرین و مانور و حفظ آمادگی دائمی،
- ارتقاء ظرفیت‌های مرزبانی زیستی و اقدامات تشخیصی کنترلی، بهداشتی و درمانی در مرزهای کشور با نهادینه‌سازی و دائمی کردن آن،
- ارتقاء ظرفیت‌های کشور در راستای تقویت اینمنی و امنیت غذا و تغذیه،
- ارتقاء عملیاتی و واکنش به تهدیدات زیستی
- طراحی و تدوین طرح‌های عملیاتی پاسخ پدافند زیستی دستگاه ذی‌ربط در چارچوب نظام عملیاتی،
- آموزش مدیران و مسئولین پاسخ در طرح عملیاتی و استمرار آن با اجرا و نظارت دوره‌ای،
- تامین تجهیزات موردنیاز عملیات و واکنش به تهدیدات زیستی و آموزش‌های مرتبط با آنها،
- تمرین، تکرار، رزمایش و ارتقاء آمادگی‌های عملیاتی در چارچوب نظام در سطوح عملیاتی مختلف،
- (۳) وزارت جهاد کشاورزی موظّف به اجرای اقدامات در ۲ محور زیر است:

الف - زیرساخت‌های پدافند زیستی در بخش دائمی و نباتی، نهاده‌ها و غذا

- سازماندهی و بازمهندی مرکز کنترل، مدیریت و پیشگیری بیماری‌های دائمی و نظام دیده‌بانی و پاسخ سریع در برابر تهدیدات زیستی دائمی و نباتی،
- سازماندهی و ارتقاء مرکز رصد پایش هشدار تهدیدات زیستی (دام، آبزیان، طیور، حشرات) و در ارتباط و تعامل با مرکز فرماندهی و کنترل سازمان،
- سازماندهی و شبکه‌سازی آزمایشگاه‌های تشخیص تهدیدات زیستی دائمی متناسب با سطح تهدیدات و ارتقاء ظرفیت‌های موجود،
- بازمهندی نظام تحقیق، طراحی، تولید، توزیع و ذخیره واکسن دائمی متناسب با تهدیدات این حوزه،
- ساماندهی و کنترل آمادگی ذخایر مناسب دارو، واکسن، متناسب با شرایط عملیاتی،
- تدوین برنامه ملی محدودسازی و قرنطینه بهداشتی دائمی با پیش‌بینی زیرساخت‌ها و فضاهای لازم و برنامه عملیاتی،
- ارتقاء ظرفیت‌های مرزبانی زیستی دائمی و نباتی و اقدامات تشخیصی کنترلی بهداشتی در مرزهای کشور،
- ارتقاء ظرفیت‌های کشور در راستای تقویت اینمنی و امنیت غذا و تغذیه،
- ارتقاء عملیاتی و واکنش به تهدیدات زیستی
- طراحی و تدوین طرح‌های عملیاتی پاسخ پدافند زیستی دستگاه ذی‌ربط در چارچوب نظام عملیاتی،
- آموزش مدیران و مسئولین پاسخ در طرح عملیاتی و استمرار آن با اجرای رزمایش‌های دوره‌ای،
- تامین تجهیزات موردنیاز عملیات و واکنش به تهدیدات زیستی و آموزش‌های مرتبط با آنها،
- تمرین، تکرار، رزمایش و ارتقاء آمادگی‌های عملیاتی در چارچوب نظام در سطوح عملیاتی مختلف،

۴) جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران موظف است:

الف - نسبت به سازماندهی، آموزش، تجهیز، مهارت‌افزایی، تمرین و رزمایش تخصصی نیروهای داوطلب و بسیج منابع انسانی ماهر پدافند زیستی در قالب نیروهای احتیاط و ذخیره عملیاتی پدافند زیستی برای کمک به مقابله و پاسخ به مخاطرات و تهدیدات زیستی اقدام کند.

ب - نسبت به تامین ذخایر راهبردی، ملی و منطقه‌ای تجهیزات و اقلام امدادی پدافند زیستی برابر سیاست‌های قرارگاه پدافند زیستی اقدام کند.

ج - نسبت به سازماندهی زیرساخت‌ها و برنامه عملیاتی و اقدامات پیشگیرانه بهداشتی و امدادی در برابر تهدیدات زیستی و همه‌گیری‌های ملی اقدام کند.

د - نسبت به توسعه دپلماسی پدافند زیستی در تعامل با صلیب سرخ جهانی و سازماندهی کمککشوارهای خارجی با بهره‌گیری حداقلی از ارتباطات بین‌المللی در برابر تهدیدات زیستی و حذب کمک‌های بین‌المللی اقدام کند.

ه - نسبت به تدوین برنامه ملی سازماندهی و جابجایی و اسکان اضطراری مردم در طرح‌های پدافند زیستی با پیش‌بینی و ایجاد زیرساخت‌های لازم و ارتقاء آمادگی‌های عملیاتی اقدام کند.

۵) وزارت راه و شهرسازی موظف است:

الف - از طریق سازمان هواشناسی نسبت به سازماندهی شبکه رصد پایش و تشخیص تحولات هواشناسی و اقلیمی مبتنی بر قابلیت جابجایی تهدیدات زیستی اقدام و اطلاعات موردنیاز سازمان را تامین کند.

ب - اقدامات لازم در مورد پیاده‌سازی نظام عملیاتی مرزبانی زیستی در پایانه‌های مرزی کشور با مشارکت دستگاه‌های ذی‌ربط انجام دهد.

ج - از طریق سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای نسبت به پیش‌بینی زیرساخت‌های لازم و ارتقاء آمادگی‌های عملیاتی در حوزه احرایی‌سازی برنامه‌های محدودسازی و قرنطینه بهداشتی و کنترل هوشمند ترددها برابر مصوبات قرارگاه پدافند زیستی اقدام کند.

د - نسبت به آمن‌سازی راههای مواصلاتی به مراکز جمعیتی و محل وقوع تهدیدات زیستی و تسهیل انتقال خدمات و امکانات در مدیریت مخاطرات زیستی اقدام کند.

۶) سازمان بسیج مستضعفین موظف است:

الف - نسبت به سازماندهی گردان‌های پدافند زیستی، واحدهای امدادی کمک‌های مردمی و امدادی و ارتقاء آمادگی‌های عملیاتی اقدام بسیجی و جهادی در چارچوب این نظام اقدام کند.

ب - نسبت به تدوین و بروز رسانی و آموزش و ارتقاء آمادگی واحدهای شرکت‌کننده در طرح ملی سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی اقدام کند.

۷) سازمان حفاظت محیط‌زیست موظف است:

الف - نسبت به سازماندهی نظام دیده‌بانی و پاسخ سریع به تهدیدات زیستی حیات وحش و منابع طبیعی و ارتقاء مرکز عملیاتی مقابله با تهدیدات زیستی و تبادل اطلاعات با سازمان - EOC اقدام کند.

ب - با پیش‌بینی زیرساخت‌ها و فضاهای لازم نسبت به تدوین و اجرای برنامه محدودسازی و قرنطینه بهداشتی و تمرین، تکرار، رزمایش و ارتقاء آمادگی‌های عملیاتی متناسب با سناریوهای مختلف تهدیدات اقدام کند.

ج - نسبت به تامین تجهیزات موردنیاز عملیات و واکنش به تهدیدات زیستی و آموزش‌های مرتبه با آنها و آموزش مدیران و مسئولین پاسخ در طرح عملیاتی و استمرار آن اقدام کند.

۸) وزارت نیرو موظف است:

الف - نسبت به ارتقاء نظام دیده‌بانی، سازماندهی و ارتقاء شبکه آزمایشگاه‌های تشخیص آلودگی و تهدیدات حوزه آب و پاسخ سریع به تهدیدات زیستی حوزه آب و فاضلاب اقدام کند.

ب - نسبت به پیش‌بینی تامین آب شرب و سالم مراکز جمعیتی و تجهیزات موردنیاز عملیات واکنش به تهدیدات زیستی متناسب با سناریوهای مختلف تهدیدات اقدام کند.

ج - نسبت به ارتقاء مراکز عملیاتی مقابله با تهدیدات زیستی - EOC و آمادگی‌های عملیاتی در سطوح مختلف عملیاتی متناسب با ابou اسناریوهای تهدید و تمرین، تکرار و رزمایش آن اقدام کند.

۹) وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح نسبت به پشتیبانی تخصصی از ماموریت‌های عملیاتی پدافند زیستی از طریق:

ارتقاء آمادگی همه‌جانبه واحدهای عمل‌کلی احتیاط راهبردی و تولید تجهیزات تخصصی پدافند زیستی (بومی و غیربومی) و انجام آموزش‌های تخصصی و پژوهش‌های علمی، تحقیقاتی و آزمایشگاهی در سطوح مختلف اقدام کند.

۱۰) ارتیش جمهوری اسلامی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ضمن تقویت و ارتقاء زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های عملیاتی لازم در نظام عملیاتی پدافند زیستی، ارتقاء آمادگی‌های خود را برای کمک به دولت در چارچوب دستورالعمل ابلاغی سناذلک نیروهای مسلح ایجاد

و اقدام می‌کند.

۱۱) نیروی انتظامی ج.۱.۱. موظف است ضمن توسعه زیرساخت‌های ذیریط و ارتقاء آمادگی‌های عملیاتی نسبت به اجرای نظام قرنطینه در عملیات پدافند زیستی با تحدید موتور، به موقع و سریع مناطق آلوده در رخدادهای زیستی و تامین نظم و امنیت مناطق آلوده و حوزه‌های قرنطینه برایر سیاست‌های قرارگاه پدافند زیستی کشور می‌باشد.

۱۲) سازمان صداوسیما ج.۱.۱. موظف است با هدف ارتقاء بهداشت عمومی و تغییر و اصلاح سبک زندگی بهداشتی مردم با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و وزارت میراث فرهنگی و گردشگری نسبت به تدوین و پیاده‌سازی نظام آموزش بهداشت اقدام نموده و در زمان وقوع تهدیدات زیستی با اطلاع‌رسانی، آگاهی‌بخشی و آرامش‌بخشی به موقع و مناسب، اعتمادسازی عمومی را حفظ کند.

۱۳) وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است نسبت به آماده‌سازی زیرساخت‌ها و توسعه قابلیت‌های عملیاتی ردیابی بیماری و غربالگری بیماران، محدودسازی و قرنطینه هوشمند و مدیریت هوشمند ترددها و تبادلات براساس قابلیت‌های فضای سایبری با همکاری سایر دستگاه‌های اجرایی اقدام کند.

۱۴) وزارت دعاوی قانونی علیه متجاوزان زیستی به کشور در مجتمع بین‌المللی و دفاع حقوقی از منافع ملی در برابر تهاجمات زیستی دشمن می‌باشد.

۱۵) وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه موظفند ضمن تقویت سامانه اطلاعاتی رصد و پایش و تشخیص و هشدار تهدیدات زیستی نسبت به تعیین منشاء تهدیدات زیستی، عملی و یا غیرعمدی بودن آنها و سایر زمینه‌های اطلاعاتی موردنیاز اقدام و با سازمان همکاری کنند.

۱۶) وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف به حفظ پایداری زنجیره لجستیک، تامین کالای اساسی پدافند زیستی و ایجاد ذخائر مطمئن و آماده بوده و نسبت به حمایت و پشتیبانی از صنایع بومی پدافند زیستی و حوزه‌های مرتبط با آن اقدام کند.

۱۷) وزارت خانه‌های بهداشت و درمان، جهادکشاورزی، علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان حفاظت‌محیط‌زیست، جهاددانشگاهی و معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری موظفند در راستای پیاده‌سازی نظام مدیریت و ذخیره‌سازی اطلاعات و ذخیره‌سازی اطلاعات زیستی، برنامه جامع و مشترک ایجاد و سازماندهی بانک ذخیر اطلاعات زیستی شامل اطلاعات: ۱- سامانه واکسن ۲- تولید و تامین واکسن ۳- ارتقاء آزمایشگاهی ۴- ساماندهی مرکز دیده‌بانی زیستی و سایر (میکروگارگانیسم‌ها، حشرات و ناقلین) را با رعایت اصول پدافندی تهیه و به سازمان ارائه کنند.

۱۸) کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند:

الف - متناسب با سناریوهای مختلف تهدیدات زیستی نسبت به توسعه زیرساخت‌های لازم و ارتقاء آمادگی‌ها در تمام ابعاد ماموریتی خود اقدام نموده (طرح خودحفظاتی) و راهبردهای این نظام عملیاتی را اجرایی کنند.

ب - نسبت به آموزش و توجیه مدیران، کارشناسان و کارکنان زیرمجموعه در خصوص وظایف خود در نظام عملیاتی پدافند زیستی اقدام کنند.

ج - برنامه‌ریزی ملی و استانی، تدوین ضوابط و مقررات فنی، دستورالعمل‌ها و آئین‌نامه‌های موردنیاز در اجرای راهبردهای نظام عملیاتی پدافند زیستی را پیش‌بینی و پیاده‌سازی کنند.

د - ضمن رعایت مصوبات قرارگاه پدافند زیستی در صورت نیاز، امکانات و تجهیزات خود را در اختیار تیمهای عملیاتی پدافند زیستی قرار دهند.

۱۹) دستگاه‌های اجرایی دارای زیرساخت‌های حیاتی و حساس، وفق نظام آمادگی و رزمايش دستگاه‌های اجرایی - مصوبه شماره ۲۰۸۸ کمیته دائمی - موظف به اجرای رزمايش‌های پدافند زیستی بصورت دوره‌ای می‌باشد و نیز مکلفند گزارش هر نوع تهدید و یا حادثه زیستی خود را به سازمان اعلام کنند.

۲۰) در شرایط اضطراری و در پاسخ به تهدیدات و مخاطرات زیستی چنانچه خدمات و امکانات دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و عمومی غیردولتی به تهایی کافی نبوده و یا ارائه آنها زمان بر باشد به نحوی که احتمال وقوع خسارات جانی و مالی و گسترش آن وجود داشته باشد بخش خصوصی و نهادهای عمومی غیردولتی موظف به ارائه خدمات و امکانات موجود خواهند بود؛ هزینه خدمات و امکانات ارائه شده توسط این مراکز، طبق تعریفهای قانونی و در صورت عدم وجود براساس عرف از سوی دستگاه سفارش دهنده پرداخت می‌شود.

ماده ۱۴۰- اعتبارات موردنیاز اجرای این نظام عملیاتی از محل اعتبارات مربوط به پدافند غیرعامل در قوانین بودجه سالانه کشور و در شرایط وقوع تهدیدات زیستی از محل اعتبارات پیش‌بینی شده در بندهای ماده ۲۸(م) ماده ۲۸ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت(۲) تامین می‌شود.

ماده ۱۵۰- دستگاه‌های اجرایی موظفند هرگونه قصور و کوتاهی در اجرای این نظام‌نامه در زیرساخت‌ها و مراکز حیاتی و حساس و مهم را به قرارگاه پدافند زیستی گزارش کنند.

ماده ۱۶۰- قرارگاه پدافند زیستی با مستنکفین از این نظام‌نامه بنابر تخلف صورت گرفته و براساس شیوه‌نامه‌ای که توسط قرارگاه تنظیم و ابلاغ می‌گردد برخورد انصباطی کرده و در صورت نیاز از طریق قوه قضائیه اقدام می‌کند.

ماده ۱۷۰- سازمان بر حسن اجرای این نظام‌نامه نظارت و اجرای آن را سالانه به کمیته‌ی دائمی گزارش کند.

ماده ۱۸۵- این تصویب‌نامه در هجده ماده و هشتادوهشت بند و چهار تبصره در پنجاه و ششمین جلسه کمیته دائمی به تاریخ بیستم مهرماه سال یکهزار و چهارصد هجری شمسی به تصویب رسید.

نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور مشتمل بر هجده ماده و هشتادوهشت بند و چهار تبصره که در تاریخ ۲۰/۰۷/۱۴۰۰ در پنجاه و ششمین جلسه کمیته دائمی (شورای عالی) پدافند غیرعامل کشور به تصویب رسید، به استناد تبصره‌یک ماده‌نه اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور مصوب مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا (مدظله العالی) جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و کمیته دائمی پدافند غیرعامل کشور

سرلشکر پاسدار محمد باقری